

STENOMUSEEN 17

MEDLEMSBLAD FOR STENO MUSEETS VENNER - MARTS 2002

Fastelavn på Steno Museet

Søndag den 10. februar kl. 12.00 inviterede Steno Museet til tøndeslagning for børn i museets have, med alt hvad dertil hører.

Der var gratis adgang til museet mellem kl. 11 og kl. 13. Det blev en succes med mange flot udklædte børn, og der blev kåret kattekonger og kattedronninger i de to aldersgrupper 0-6 år og 7-12 år. Det er absolut et af de arrangementer, som vi vil prøve at gentage. Denne dag havde museet i alt 390 besøgende gæster.

bt

Mange flot udklædte børn var mødt op til tøndeslagning på Steno Museet. (Foto: Mikael Christensen)

Særudstillingen 13 Rigtige?

Fredag den 8. februar 2002 var særudstillingen om Danmarks 13 nobelpristagere færdigopstillet i Steno Museets lokaler.

Udstillingen markerer 100-året for Nobelprisens indstiftelse og er blevet til som et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek i København og Steno Museet med første opstilling på Det Kgl. Bibliotek i efteråret 2001.

Museet og Aarhus Universitet er stolte over, at en udstilling over dette emne placeres i disse omgivelser. Det skyldes især, at Danmarks sidst tildelte nobelpris i 1997 gik til en videnskabsmand fra Aarhus Universitet. Al den omtale og hæder, der er forbundet med priserne, har en positiv indflydelse både indadtil – på de nære miljøer og forhåbentlig på landets poli-

tikere, og udadtil – Danmark har endnu engang placeret sig ærefuldt på verdenskortet. Det er ligesom at vinde EM i fodbold!

Til åbningen var som sædvanlig inviteret kolleger med forskellige relationer til museet samt *ping'er* fra amt og kommune. Museet ønsker at markere sig over for offentlige instanser og over for

Fortsættes side 6

13 Rigtige? ...

– fortsat fra forsiden

medierne, men søger også at få så mange museumsbrugere i huset som muligt.

Til denne lejlighed var der også særligt inviterede. Kulturrådsmanden Torben Brandt Nielsen, som skulle foretage den officielle åbning af udstillingen, og hædersgæsten, nobelpristageren fra Aarhus Universitet, professor emeritus Jens Christian Skou, som også var en af talerne.

Steno Museets direktør Kurt Møller Pedersen bød velkommen til de mange fremmødte.

Museumsinspektør Hans Buhl (udstillingens kurator),

gik dernæst op på museets naturlige talerstol: trappen omkring pendulet. HB fortalte om hensigterne med udstillingen, og han gjorde endvidere opmærksom på, at den dansk redigerede bog om de tretten danske Nobelpriser, der udkom på engelsk sidste år, nu foreligger på dansk med titlen *Nabo til Nobel*.

Jens Christian Skou

Herefter var det Jens Christian Skou (JCS), der blev inviteret til at gå på "talerstolen".

Hvad kan vi bruge nobelpriser til? var overskriften på JCS's tale.

JCS indledte sin tale med et par retoriske spørgsmål for at besvare overskriftens

spørgsmål. "Hvad er det, der gør, at man kan stille et sådant spørgsmål, eller hvad er det, der gør Nobelprisen til noget særligt, til den mest prestigefyldte pris?".

JCS besvarede spørgsmålene med at fremhæve forskellige forhold: Alverdens universiteter er inddraget i udvælgelse og bedømmelse.

Prisuddelingen har hele verdens mediebevågenhed med internationale TV-transmissioner af den royale prisoverrækkelse omgivet af festklædte notabiliteter.

Priserne gives til såvel naturvidenskabelige som til litterære og fredsfremmende områder. Af disse mener JCS dog, at det især er litteratur- og fredspriserne, der har mest almen interesse.

Også prisens størrelse og den kendsgerning, at den har kunnet uddeles i 100 år, spiller en væsentlig rolle i den prestige, der er knyttet til den.

Som prismodtager bliver man pludselig en person, hvis meninger man lytter til. Også selv om emnet ligger uden for ens fagområde. JCS nævnte det overraskende i at få besked om, at man var blevet indvalgt i fremmede viden-

Nobelpristager Jens Chr. Skou på museets naturlige talerstol: trappen omkring pendulet. (Foto: Hanne Teglhus)

skabelige akademier. I første omgang selvfølgelig uden forpligtelser, for senere at erfare, at det pågældende akademi egentlig forventede, at man bidrog økonomisk til driften.

Mere meningsfuldt har det efter JCS's mening været at blive opfordret til f.eks. at involvere sig i kampen for menneskerettigheder og i Mellemøstkonflikten.

Et andet vigtigt punkt er, at ens eget universitet får tilført en betydelig prestige. Nogle udenlandske universiteter satser ligefrem økonomisk på, at prisen tildeles nogle af deres videnskabsmænd.

Med dette kom JCS ind på en væsentlig pointe i nytten af Nobelprisen: at man som prismodtager har mulighed for at blive lyttet til og måske påvirke beslutningerne om vilkårene for forskning og uddannelse. En fordel som JCS selv ikke har forsømt over for vore ministre.

JCS mener, at prisen sætter fokus på naturvidenskabelig forskning, som kan være nyttig i en tid, hvor man ønsker mere tilgang til de naturvidenskabelige fag. Dette understreges af den udstilling, der åbnes her i dag.

Jens Chr. Skou kom cyklende til Universitetets fest for ham ved udnævnelsen. Hans uundværlige cykel kan ses i udstillingen. (Foto: Hanne Teglhús)

Med vanlig beskedenhed omtalte JCS prisen som *Universitetets nobelpris*. Han nævnte, at den opmærksomhed, som ved denne lejlighed blev rettet mod forskningen ved Universitetet – trods berømmelse – dog er kortvarig.

JCS efterlyser en større vedvarende interesse fra mediernes side for de mange epokegørende forskningsresultater, der årligt publiceres fra universiteterne. Her anførte JCS, at vi kunne lære noget af Nobelinstitutionen, som evner at gøre mediernes interesserede i forskningsverdenen. Hvorfor ansætter vore universiteter ikke videnskabeligt uddannede journalister,

der kan følge med i fakulteternes forskning og fodre medierne med de sidste nye resultater? Der ville være stof nok til flere artikler om ugen.

Hvem ved f.eks., at forskere ved Aarhus Universitet for nylig har fundet ud af, at den mælkesyre, der ophobes i musklerne ved idrætsøvelser, ikke – som før antaget – giver muskeltræthed, fordi syren hæmmer musklerne i at trække sig sammen, men tværtimod stimulerer dem. På grundlag af disse nye forskningsresultater skal et 75 år gammelt lærebogsstof nu skrives om.

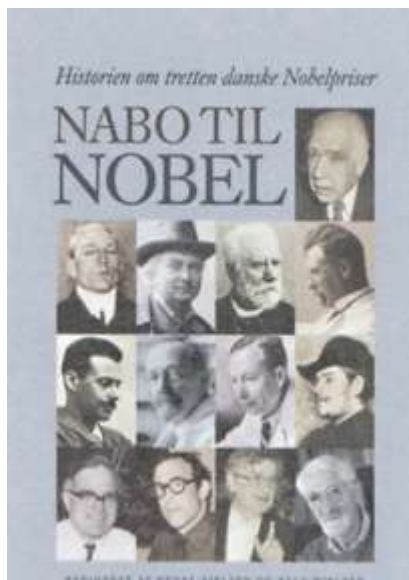
Fortsættes næste side.

13 Rigtige? ...*- fortsat fra side 7*

Og JCS sluttede med at konkludere, at med større almen kendskab til de nyeste resultater ville det "kunne blive af stor betydning for Universitetets placering i den folkelige bevidsthed. Og dermed af betydning både bevillingsmæssigt og for rekrutteringen til universitetet. Det ville være mere betydningsfuldt, end at Aarhus Universitet har fået en nobelpristager".

Torben Brandi Nielsen

Ordet blev herefter givet til kulturrådmand Torben Brandi

Bogen Nabo til Nobel er udgivet af Aarhus Universitetsforlag og sælges i museumsbutikken for 398 kr.

Udstillingen 13 Rigtige?
om Danmarks 13 nobelprismodtagere kan ses på Steno Museet frem til 8. september 2002.

Museet har åbent tirsdag til søndag fra klokken 10 til klokken 16.

Nielsen. TBN hæftede sig i sin tale ved den problematik, der lægges op til i udstillingens titel: 13 rigtige – spørgsmålstejn, og kom hermed ind på nogle af de diskussioner, der ofte er fulgt i kølvandet på valget af nogle af prismodtagerne. Var det de rigtige der blev valgt? Men som TBN sagde: "Valget af prismodtagere er altid et udtryk for samtidens tro og forhåbninger til fremtiden". Og her tænkte han især på 1994 og tildelingen af fredsprisen til Arafat, Peres og Rabin.

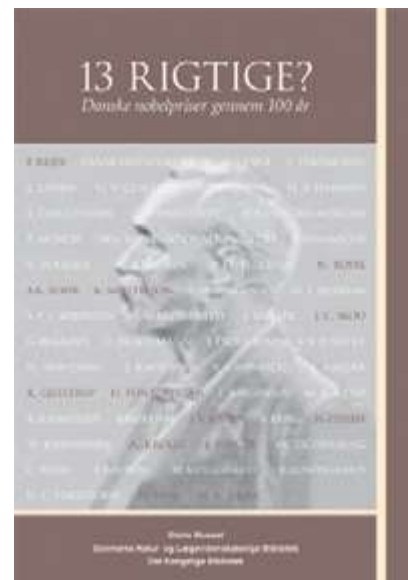
I forbindelse med omtalen af Jens Christian Skou sagde TBN bl.a., at det er den enkelte forskers talent og vedholdenhed i kombination med forskerens omgivelser, der giver muligheden for at skabe de store resultater. Men han fremhævede, at også arbejdsmiljøet på Aarhus Uni-

versitet uden tvivl har været en stærkt medvirkende faktor til, at JCS fik tildelt prisen i 1997. Og vi andre århusianere kan kun føle stolthed over, at JCS's arbejde blev gennemført her i byen.

Til sidst udtalte TBN de forløsende ord: "Hermed erklærer jeg udstillingen for åben".

Også lidt til ganen

Kurt Møller Pedersen inviterede derpå alle til at forsyne sig ved buffeten. Der blev observeret trængsel omkring maden og mange interesserede gæster i særudstillingen. *ht*

Hæftet, der er udgivet i forbindelse med udstillingen, omtaler de 13 nobelpristagere. Det koster 10 kr.